

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

24. oktoober 2013*

Liidu kodakondsus — ELTL artiklid 20 ja 21 — Õigus vabalt liikuda ja riigis elada —
Liikmesriigi kodanik — Õppimine teises liikmesriigis — Õppetoetus — Tingimused — Õpe, mis kestab
vähemalt kaks aastat — Kutsehariduse omandamine

Kohtuasjas C-275/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgericht Hannoveri (Saksamaa) 22. mai 2012. aasta
otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. juunil 2012, menetluses

Samantha Elrick

versus

Bezirksregierung Köln,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh (ettekandja), C. Toader
ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 21. märtsi 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Möller,
- Taani valitsus, esindajad: V. P. Jørgensen ja C. Thorning,
- Austria valitsus, esindaja: C. Pesendorfer,
- Euroopa Komisjon, esindajad: V. Kreuzschatz ja D. Roussanov,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi
ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb ELTL artiklite 20 ja 21 tõlgendamist.
- 2 Taotlus esitati Saksa kodaniku S. Elricki ja Bezirksregierung Kölni (Kölni piirkondlik haldusamet) vahelises kohtuvaidluses, mille aluseks oli asjaolu, et ametiasutus keeldus isikule andmast õppetoetust õpinguteks Ühendkuningriigis.

Õiguslik raamistik

- 3 Individuaalsete õppetoetuste föderaalsete seaduste [Bundesgesetz über individuelle Förderung der Ausbildung (Bundesausbildungsförderungsgesetz)], mida on muudetud 23. detsembril 2007 individuaalsete õppetoetuste föderaalsete seadusega nr 22 (BGBI. I, lk 3254, edaspidi „BAföG“) §-s 1 „Põhimõtted“ on sätestatud:

„Käesoleva seaduse alusel on õigus saada individuaalset õppetoetust huvidele, võimetele ja tulemustele vastavateks õpinguteks, kui õppijal puuduvad muud ülalpidamiseks ja õppimiseks vajalikud vahendid.”

- 4 BAföGi §-s 2 „Õppeasutused“ on sätestatud:

„1. Õppetoetust makstakse järgmistes õppeasutustes õppijatele:

- 1) põhikoolile järgnevad üldhariduskoolid [weiterführende allgemeinbildende Schulen] ja kutsekeskkoolid [Berufsfachschulen], sealhulgas igasuguses vormis kutseõpet pakuvad kursused, alates 10. klassist [mis vastab kümnendale kooliaastale] ning ametikoolide ja kutsekeskkoolide kursused [Fach- und Fachoberschulklassen], kus õppimine ei eelda lõpetatud kutseharidust, kui õpilane täidab lõikes 1a nimetatud tingimused,
- 2) kutsekeskkoolide ja ametikoolide kursused [Berufsfachschulklassen und Fachschulklassen], kus õppimine ei eelda lõpetatud kutseharidust, kui tegemist on vähemalt kaheaastase õppekavaga, mis lõpeb kutsehariduse omandamisega,

[...]

Klassifitseerimisel on määravaks õppe liik ja sisu. Õppetoetust makstakse siis, kui õpe toimub avalik-õiguslikus haridusasutuses – v.a erakõrgkoolid – või loa saanud alternatiivsetes erakoolides [Ersatzschule].

[...]

1a. Lõike 1 punktis 1 nimetatud õppeasutuses õppimise puhul makstakse õppetoetust üksnes juhul, kui õpilane ei ela koos oma vanematega ja

- 1) mõistlikus kauguses vanemate elukohast ei ole samaväärset õppeasutust;

[...]

5. Õppetoetust makstakse üksnes juhul, kui õpe kestab vähemalt pool õppeaastat või ühe ülikooli semestri ning õpitakse täiskoormusega. [...]”

- 5 Vastavalt BAföGi §-le 4 antakse õppetoetust õppimiseks Saksamaal, välja arvatud §-des 5 ja 6 sätestatud juhtudel.

6 BaföGi § 5 „Õppimine välismaal” on sõnastatud:

„1. Alaline elukoht käesoleva seaduse tähenduses on koht, mis on mitte üksnes ajutiselt asjaomase isiku huvide keskuseks, sõltumata kavatsusest sinna alaliselt elama asuda; isiku alaline elukoht ei ole koht, kus ta elab vaid õpingute tõttu.

2 Õppetoetust antakse igale riigis alaliselt elavale õppijale, kes õpib välisriigis asuvas õppeasutuses,

[...]

3) kui õppija alustab või jätkab õppimist Euroopa Liidu liikmesriigi või Šveitsi õppeasutuses ning tal on piisav keeleoskus.

[...]

4. [...] lõike 2 punkti 3 kohaldatakse üksnes sellises õppeasutuses õppimise suhtes, mida võrdsustatakse õppimisega Saksamaal asuva kutsekeskkooli kursustel [Berufsfachschulklassen] § 2 lõike 1 punkti 2 järgi, kõrgemas ametikoolis [höhere Fachschulen], tehnikainstituudis [Akademien] või kõrgkoolis [Hochschulen]. Samaväärsust hinnatakse toetuse määramise menetluse raames omal algatusel.”

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimus

7 Eelotsusetaotlusest nähtub, et 1. juunil 1989 Saksamaal sündinud Saksa kodanik S. Elrick, kelle alaline elukoht BaföGi § 5 lõike 1 tähenduses on tema vanemate juures selles liikmesriigis, on alates 1998. aastast elanud peamiselt Ühendkuningriigis.

8 Pärast keskhariduse omandamist Devonis (Ühendkuningriik) asuvas õppeasutuses immatrikuleeriti ta alates 8. septembrist 2009 täiskoormusega õpilasena South Devon College'i kursusele „First Diploma in Travel, Level 2”. Tegemist on üheaastase õppekavaga, mille läbimine ei eelda eelnevalt mõne muu kutsehariduse omandamist. Keskhariduse omandamise ajal ning ka South Devon College'is immatrikuleerimisel oli S. Elricki elukoht tema vanemate juures Saksamaal.

9 S. Elrick esitas 5. juulil 2008 taotluse, milles ta palus õppetoetust õppimiseks South Devon College'is alates 2008. aasta septembrist.

10 Bezirksregierung Köln jättis selle taotluse 13. augusti 2008. aasta otsusega rahuldamata põhjendusel, et S. Elricki valitud õpe, mis ei anna kutseharidust BaföGi § 2 lõike 1 esimese lause punkti 2 tähenduses, on võrreldav kutsealaseks orientatsiooniks mõeldud üheaastase õppega Saksamaa kutsekeskkoolis („Berufsfachschule”) ning et sellise õppe läbimiseks välisriigis ei anta õppetoetust.

11 S. Elrick esitas 11. septembril 2008 selle otsuse peale kaebuse, väites selle toetuseks, et tema väljajätmisega BaföGis ettenähtud õppetoetuse saajate hulgast rikuti ELTL artikleid 20 ja 21. Kui ta oleks omandanud sarnase hariduse Saksamaal, oleks ta ka üheaastase õppe korral saanud õppetoetust. Järelikult seab siseriiklik õigus ta valiku ette, kas loobuda vaba liikumise õigusest Euroopa Liidus seoses õppeasutuse valikuga või õppetoetusest enda päritoluriigi õiguse järgi. Tema õigust vabalt liikuda on seega ebaproportsionaalselt piiratud ja seda piirangut ei ole võimalik õigustada objektiivsete põhjustega.

12 Verwaltungsgericht Hannover kahtleb, kas siseriiklikud õigusnormid on kooskõlas ELTL artiklitega 20 ja 21. Kohus märgib kõigepealt, et vastavalt BaföGi § 5 lõike 2 punktile 3 makstakse õppetoetust tervikuna välisriigis läbitava õppe korral, mis toimub Saksamaa kutsekeskkoolide kursustele [Berufsfachschulklasse] vastavat õpet pakkuvas haridusasutuses, üksnes siis, kui on täidetud BaföGi

§ 2 lõike 1 punktis 2 sätestatud tingimused. Viimati nimetatud sätte kohaselt peab kõnealune õpe andma vähemalt kaheaastase kursuse lõppedes kutsehariduse. See nõue ei olnud aga täidetud õppe puhul, mille S. Elrick läbis Ühendkuningriigis.

- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul oleks S. Elrickil juhul, kui ta oleks läbinud Ühendkuningriigis läbitud õppega võrreldava kursuse Saksamaal, olnud põhimõtteliselt õigus saada õppetoetust BAföGi § 1 ja § 2 lõike 1 punktide 1 ja 4 alusel koostoimes § 2 lõike 1a punktiga 1.
- 14 Kohus märgib, et S. Elricki vanemate elukoha läheduses Saksamaal asuvas õppeasutuses õppimiseks, mis pakub sarnast õpet, oleks tal nimelt kulunud nii sinna- ja tagasisõiduks rohkem kui üks tund, mis ei ole enam mõistlik aeg BAföGi rakendussätete (Verwaltungsvorschriften zum BAföG) tähenduses. Seega kui S. Elrick oleks asunud elama Saksamaa võrreldava õppeasutuse juurde, oleks tal olnud põhimõtteliselt õigus saada selle kursuse läbimiseks õppetoetust.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas põhikohtuasjas kõne all olevad siseriiklikud õigusnormid on kooskõlas liidu õigusega. Kuna erinevalt sarnasest õppest Saksamaal ei oleks Ühendkuningriigis läbitud õppe puhul õppetoetust makstud, oli S. Elrick sunnitud valima, kas loobuda õigusest vabalt liikuda või õigusest saada õppetoetust.
- 16 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Hannover menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas ELTL artiklitega 20 ja 21 on vastuolus siseriikliku õiguse normid, mille kohaselt ei anta Saksamaa kodanikule, kelle alaline elukoht on Saksamaal ja kes õpib Euroopa Liidu liikmesriigi õppeasutuses, õppetoetust [BAföGi] järgi selles välisriigi õppeasutuses õppimiseks seetõttu, et välisriigi õppekava kestab vaid ühe aasta, kuigi ta oleks võinud saada BAföGi järgi õppetoetust sarnase hariduse omandamiseks Saksamaal, mis oleks samuti kestnud ühe aasta?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas ELTL artikleid 20 ja 21 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mis on kõne all põhikohtuasjas ja mis seavad õppetoetuse andmise selle liikmesriigi kodanikule, kelle elukoht on selles riigis ja kes soovib õppida teises liikmesriigis, sõltuvusse tingimusest, et see õpe annaks kutsehariduse, mis vastaks toetust maksvas liikmesriigis asuvates kutsekeskkoolides vähemalt kahe aasta jooksul omandatavale haridusele, olgugi et asjaomasele isikule oleks tema konkreetses olukorras makstud õppetoetust, kui ta oleks otsustanud läbida vähem kui kaks aastat kestva õppe viimati nimetatud liikmesriigis, mis oleks samaväärne õppega, mida ta soovis läbida teises liikmesriigis.
- 18 Kõigepealt tuleb meenutada, et S. Elrick on Saksa kodanikuna ELTL artikli 20 lõike 1 kohaselt liidu kodanik ja ta võib vajaduse korral muu hulgas ka oma päritoluliikmesriigi suhtes teostada selle staatusega kaasnevaid õigusi (vt 26. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-192/05: Tas-Hagen ja Tas, EKL 2006, lk I-10451, punkt 19, ja 23. oktoobri 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-11/06 ja C-12/06: Morgan ja Bucher, EKL 2007, lk I-9161, punkt 22, ning 18. juuli 2013. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-523/11 ja C-585/11: Prinz ja Seeberger, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 19 Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, et liikmesriikide kodanike põhistaatus on olla liidu kodanik, mis tähendab, et liikmesriikide kodanikke, kes on samas olukorras, tuleb EL toimimise lepingu esemelisse kohaldamisalasse kuuluvates olukordades kohelda seaduse ees võrdselt, sõltumata nende kodakondsusest ja ilma et see piiraks otsesõnu ette nähtud erandite kohaldamist (11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-224/98: D’Hoop, EKL 2002, lk I-6191, punkt 28, 21. veebruari 2013. aasta otsus kohtuasjas C-46/12: N, punkt 27, ning eespool viidatud kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 24).

- 20 Liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluvad muu hulgas taolised juhud, mis on seotud Euroopa Liidu toimimise lepinguga tagatud põhiõiguste teostamisega, eelkõige ELTL artikliga 21 antud õigusega vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil (eespool viidatud kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 23, ning kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 21 Sellega seoses tuleb märkida, et liikmesriikide pädevusse kuulub vastavalt ELTL artikli 165 lõikele 1 õpetuse sisu ja haridussüsteemide korraldus, kuid neil tuleb selle pädevuse teostamisel siiski järgida liidu õigust ja eelkõige aluslepingu sätteid liikmesriikide territooriumil liikumise ja elamise vabaduse kohta, mis on tagatud ELTL artikli 21 lõikes 1 (vt eespool viidatud kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 24, ning kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 22 Järgnevalt tuleb märkida, et siseriiklik õigusnorm, mis seab teatavad kodanikud ebasoodsamasse olukorda pelgalt asjaolu tõttu, et nad on kasutanud oma vabadust liikuda ja elada teises liikmesriigis, kujutab endast ELTL artikli 21 lõikega 1 kõigile liidu kodanikele tagatud vabaduste piirangut (18. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-406/04: De Cuyper, EKL 2006, lk I-6947, punkt 39; eespool viidatud kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 25, ning kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 27). Ühe liikmesriigi kodanik, kes läheb teise liikmesriiki, kus ta õpib keskkoolis, kasutab seega ELTL artikliga 20 tagatud liikumisvabadust (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus D’Hoop, punktid 29–34, ja 15. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-209/03: Bidar, EKL 2005, lk I-2119, punkt 35).
- 23 Nimelt ei pääseks aluslepinguga liidu kodanike liikumisvabaduse valdkonnas kehtestatud võimalused täielikult mõjule, kui takistused, mis liikmesriigi kodaniku päritoluriigi õigusnormid on seadnud tema elamisele teises liikmesriigis ja mis karistavad teda selle eest, et ta on neid võimalusi kasutanud, võiksid liikmesriigi kodanikku sundida nende võimaluste kasutamisest loobuma (vt eespool viidatud kohtuotsus D’Hoop, punkt 31, kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 26, ja kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 28).
- 24 See kaalutlus on eriti tähtis hariduse valdkonnas, arvestades ELTL artikli 6 punktiga e ja ELTL artikli 165 lõike 2 teise taandega taotletavaid eesmärke, milleks on eelkõige õppijate ja õpetajate liikuvuse ergutamine (vt eespool viidatud kohtuotsus D’Hoop, punkt 32; 7. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-147/03: komisjon vs. Austria, EKL 2005, lk I-5969, punkt 44; eespool viidatud kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 27, ning kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 29).
- 25 Lisaks tuleb meenutada, et liidu õigus ei kohusta liikmesriiki nägema ette õppetoetuste maksmise korda teises liikmesriigis õppimiseks. Kui liikmesriik näeb aga ette õppetoetuste maksmise korra, mis võimaldab õppijatel saada niisugust toetust, siis peab ta jälgima ka seda, et nimetatud korra rakendamist puudutavad meetmed ei piiraks põhjendamatult õigust vabalt liikuda ja elada teises liikmesriigis (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 28, ning kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 30).
- 26 Käesolevas asjas on selge, et kui kaebaja oleks omandanud Ühendkuningriigi haridusega sarnase hariduse Saksamaal, oleks ta saanud õppetoetust, kuna mõistlikus kauguses tema vanemate elukohast Saksamaal ei olnud samaväärset õppeasutust.
- 27 Saksamaa valitsus väidab, et põhikohtuasjas kõne all olevad õigusnormid ei piira õigust vabalt liikuda ja riigis elada, kuna Saksa seadusandja tegi legitiimse otsuse mitte anda õppetoetust S. Elricki valitud kursuse läbimiseks ja ükski liidu õiguse meede ei kohusta teda selleks. Saksamaa valitsuse sõnul on BAföGi eesmärk teha kvalitatiivne valik Saksamaa Liitvabariigi toetatavatest õppevormidest. Sellised õigusnormid ei riku vaba liikumise ja riigis elamise põhiõigust.
- 28 Selliste õigusnormide puhul, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis seavad välisriigis õppimiseks õppetoetuse saamise tingimuseks selle, et tegemist on kutsekeskkooli kursustena (Berufsfachschulklasse) läbitava õppega samaväärse õppega, mis annab pärast vähemalt kaheaastast

õppeaega kutsehariduse, on siiski tegemist piiranguga ELTL artikli 21 tähenduses, kuna taotleja, kes on samasuguses olukorras nagu S. Elrick, saaks õppetoetust viimati nimetatu poolt teises liikmesriigis läbitud õppega samaväärse õppe läbimiseks Saksamaal.

- 29 Selline nõue võib ajendada selliseid liikmesriigi kodanikke nagu S. Elrick loobuma kasutamast enda vabadust liikuda ja elada teises liikmesriigis, kui võtta arvesse seda, kuidas selle vabaduse kasutamine võib mõjutada õppetoetuse saamise õigust (vt eespool viidatud kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 32). Pealegi ei saa väita, et sellise nõude piirav mõju oleks liiga juhuslik või ebaoluline, et olla piiranguks vabale liikumisele ja elamisele liikmesriikide territooriumil (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 32).
- 30 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on aluslepinguga tagatud põhivabadust piiravad õigusnormid liidu õiguse seisukohalt õigustatud üksnes juhul, kui need põhinevad objektiivsetel, asjaomaste isikute kodakondsusest sõltumatutel üldise huviga seotud kaalutlustel ja on proportsionaalsed siseriikliku õigusega taotletava legitiimse eesmärgi suhtes (vt eespool viidatud kohtuotsus De Cuyper, punkt 40; kohtuotsus Tas-Hagen ja Tas, punkt 33, ning kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 33). Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et meede on proportsionaalne, kui see on taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (eespool viidatud kohtuotsus De Cuyper, punkt 42, kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 33, ning kohtuotsus Prinz ja Seeberger, punkt 33).
- 31 Saksamaa valitsus väidab, et põhikohtuasjas kõne all olevaid õigusnorme õigustab Saksa seadusandja otsus toetada hariduse omandamist välisriigis sõltuvalt sellest, kui suur on õppest saadav tavaliselt oodatav kasu ning kui kaua kogu õpe kestab võrreldes välisriigis veedetud ajaga. Saksamaa valitsuse sõnul on põhikohtuasjas kõne all olevate õigusnormide põhieesmärk seega anda õppetoetust välisriigis õppimiseks üksnes sellise õppe puhul, mis annab õpilasele parimad võimalused tööturul. Selles mõttes on sellise madalat kvalifikatsiooni andva õppe, nagu on kõne all põhikohtuasjas, eesmärk kutsealane orientatsioon, kuid sellise õpilase võimalused tööturul suurenevad seeläbi üksnes minimaalselt. Seetõttu ei ole sellise õppe läbimine välisriigis õppetoetuse vääriline.
- 32 Saksamaa valitsuse argumentidest ei nähtu siiski piisavalt selgelt, kuidas eesmärk toetada välisriigis õppimist üksnes sellise õppe puhul, mis suurendab õpilase võimalusi tööturul, tagatakse põhikohtuasjas kõne all olevate õigusnormidega, täpsemalt BAföGi § 2 lõikes 2 sätestatud nõudega, et kavandatav õpe peab kestma vähemalt kaks aastat, ilma et võetaks arvesse õppe liiki ja sisu, samas kui teatud tingimustel, mis iseloomustavad nimelt kaebaja olukorda, toetatakse sellise õppe omandamist, mille puhul ei ole kõnealune nõue täidetud, kuid mis läbitakse Saksamaal. Järelikult ei ole kaheaastase kestuse nõue ilmselgelt kuidagi seotud valitud õppe tasemega.
- 33 Seega näib, et põhikohtuasjas kõne all oleva kestuse nõude kehtestamine on vastuoluline ning seda ei saa pidada saavutatava eesmärgi suhtes proportsionaalseks (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Morgan ja Bucher, punkt 36).
- 34 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimustele vastata, et ELTL artikleid 20 ja 21 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis seavad õppetoetuse andmise selle liikmesriigi kodanikule, kelle elukoht on selles riigis ja kes soovib õppida teises liikmesriigis, sõltuvusse tingimusest, et see õpe annaks kutsehariduse, mis vastaks toetust maksvas liikmesriigis asuvates kutsekeskkoolides vähemalt kahe aasta jooksul omandatavale haridusele, olgugi et asjaomasele isikule oleks tema konkreetses olukorras makstud õppetoetust, kui ta oleks otsustanud läbida vähem kui kaks aastat kestva õppe viimati nimetatud liikmesriigis, mis oleks samaväärne õppega, mida ta soovis läbida teises liikmesriigis.

Kohtukulud

- 35 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

ELTL artikleid 20 ja 21 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis seavad õppetoetuse andmise selle liikmesriigi kodanikule, kelle elukoht on selles riigis ja kes soovib õppida teises liikmesriigis, sõltuvusse tingimusest, et see õpe annaks kutsehariduse, mis vastaks toetust maksvas liikmesriigis asuvates kutsekeskkoolides vähemalt kahe aasta jooksul omandatavale haridusele, olgugi et asjaomasele isikule oleks tema konkreetses olukorras makstud õppetoetust, kui ta oleks otsustanud läbida vähem kui kaks aastat kestva õppe viimati nimetatud liikmesriigis, mis oleks samaväärne õppega, mida ta soovis läbida teises liikmesriigis.

Allkirjad